

NOVA PRAVDA

Uredništvo in uprava v Ljubljani, Gradišče 17, levo. — Telefon št. 77. — Naročnina 2 din. na mesec. — Posamezna številka stane 50 para. — Inserati po dogovoru. — Rokopisov ne vračamo. — Poština plačana v gotovini.

1. majnik.

V decembru 1888 je sklenila ameriška delavska zveza na svojem kongresu v St. Louis, da priredi 1. maja 1890 manifestacijo za osemurni delavnik. Delavski kongres, ki se je vršil leta 1889 v Parizu, se je temu sklepu pridružil; in delavski kongres v Brüsslu je določil leta 1891: **1. majnik naj bo od sedaj naprej skupen praznik delavcev vseh dežel, da izrazijo s tem skupnost svojih zahtev in pokažejo edinstvo.**

Velike zapreke so se delale delavstvu pri izvedbi omenjenih sklepov in 1. majnik ni bil vedno tako vesel, ni bil vedno tak praznik, kakor si ga je delavstvo želelo. Kakor vem, ne ve zgodovina delavstva ničesar drugega povedati, kakor da našteva za vse veke vedno in vedno le preziranje, trpljenje in neskončne muke delavskega stanu, tako ima tudi 1. majnik kot praznik vseh delavnih ljudi zgodovino, ki je slična zgodovini delavstva.

Buržuazija je napela vse sile, da takoj spočetka zatre vsak skupen nastop delavstva. Delavci, ki so se udeleževali v prvih letih slavlja 1. majnika so bili odpuščeni iz služb ali so pa morali pretrpeti druge neprijetnosti. Starejši tovariši se bodo še spominjali, da je bilo o prilikah slavlja 1. majnika pripravljeno povsod vojaštvo, da po potrebi razženo to »druhal«, kakor se je navadno imenovalo delavsko ljudstvo. Da, z mukami in žrtvami je pisano slavlje delavskega praznika!

Čim bolj se je delavstvo izražalo, tem bolj se je začelo zavedati svoje moči, tem lepši je postal 1. majnik. Že pred svetovno vojno si je pridobilo delavno ljudstvo pravico praznovati 1. majnik povsod, kjer je bilo dobro organizirano in se zavedalo svoje moči. Počivale so tovarne, ustavili so se stroji, kar se ne dogaja niti o največjih praznikih, ki jih praznuje buržuazija. Moč delavstva se je pokazala v največjašnji luči. Kadar praznuje delavstvo, tedaj se ne gane nobena roka, ne poje nobeno kladvo, ne ropota nobeden stroj. Ali more katerikoli drugi sloj praznovati tako svoje praznike, kakor jih praznuje delavsko ljudstvo?

V primeroma kratki dobi je prodalo delavstvo s svojo trdno voljo in si ustvarilo svoj praznik. Vse zatiranje ni pomagalo nič, zatiranci so

izginili, delavno ljudstvo pa je ostalo!

1. majnik, prva vidna zmaga skupne moči delavnega ljudstva, bodi pozdravljen z najblažjimi čustvi milijonov in milijonov delavcev vseh vrst, onih, ki si služijo svoj trdi vsakdanji kruh z duševnim delom in delom svojih žuljevih rok!

Še so žalibog razmere take, da 1. majnika ne moremo praznovati tako, kakor bi hoteli, toda to nam ne jemlje upa, da ga bomo v kratkem praznovali na način, ki ga bo določila volja delavnega ljudstva.

Križeva je bila pot slavlja 1. majnika, kakor je križeva vsa pot zgodovine delavnega ljudstva. In vendar, 1. majnik je postal naš praznik, kljub vsem zaprekam, kljub vsemu zaničevanju, kljub vsemu zatiranju. Kakor da bi nam hotela pokazati usoda pot in končno zmago. Naša pot gre v navzgor, pelje zmagi nasproti. Vse, prav vse služi naši ideji in naj se nam mečejo pod noge še taka polena, tudi ta pospešuje le naš razvoj, so le priprave k naši zmagi.

Glave po koncu in srca kvišku, veliki dan osvobodjenja prihaja, delajmo in trudimo se, da nas ne najde nepripravljene. Gorje nam, če se nam to pripeti, potem se res mogoče zgodi, da svobode nikdar poznamo ne bomo.

1. maj, svetla zvezda, ki označuješ in prerokuješ našo zmago, bodi pozdravljen! Danes ko praznujemo 1. majnik in ko po velikih delavskih centrih korakajo nepregledni bataljoni delavnega ljudstva, se ne sliši več opazk, da maršira »druhal«. Spoštljivi pogledi spremljajo sprevede in marsikateri mimoidoči se zamisli in v svojem srečju mogoče tudi izpreobrne, češ, prav za prav spada tudi on med te vrste, saj je tudi on zatiran, brez pravic. In ko potem doma vzame v roke knjigo in čita ter premišljuje, se mu odpro naenkrat oči, da delavsko gibanje ni gibanje brutalne sile za brutalno nasilje, temveč najsvetejše gibanje, ki ga je uprizorilo delavstvo v blagor vsemu delavnemu ljudstvu. Da, 1. majnik je pokazal silo tega gibanja.

1. majnik bodi pozdravljen!

1. maja vsi na majniško proslavo v hotel Tivoli!

stvo šepetalo na uho najnovejšo novico. In ta novica je šla od ust do ust, da ni namreč ta znameniti vojskovodja nihče drugi kot Rudolf.

Res, cela zadeva o Rudolfovi smrti je bila zavita v neprodno temo in nihče pravzaprav ni vedel resnice. Vse kar se je govorilo je bilo domnevanje. Kakor bomo videli pozneje, si o Rudolfovi smrti ni bila na jasnem niti najbližja cesarjeva okolica. Kar je napravilo smrt še bolj zagonetno, je bilo to, da je umrla istega dne tudi njegova ljubica baronica Večera. Rudolf je imel ljubavno razmerje z lepo baronico Večera. Ta ljubezen je šla celo tako daleč, da se je hotel ločiti od svoje žene in poročiti baronico. In ravno istega dne, ko je bil Rudolf pri cesarju, svojem očetu, da mu je razložil svoje namere, ravno tistega dne sta umrla Rudolf in baronica Večera. Ta slučaj skupne smrti je zavozljal celo zadevo tako, da se do najnovejšega časa ni moglo zvedeti resnice o njuni smrti.

Sedaj pa se je oglašil bivši generaladjutant rajnega cesarja Franca Jo-

Proslava 1. majnika v Ljubljani.

Prvega maja se vrši majniški shod, na katerem bo poročal narodni poslanec tov. Ivan Deržič. Kraj in ura bo objavljena v »Jugoslaviji« in potom lepakov.

Popoldne ob 3. uri bo proslava 1. majnika v vseh prostorih hotela »Tivoli«. Na proslavi svira tamburaški zbor in poje izbrani sekstet. V razvedrilo bo služila šaljiva pošta, ameriška ženitev itd.

Vabimo vse tovariše in somišljenike, da se shoda in popoldanske proslave v največjem številu udeležijo.

TAJNISTVO NSS.

Brat senator Vaclav Klofač med nami.

V ponedeljek dopoldne se je z zagrebškim brzovlakom pripeljal v Ljubljano senator ČSR brat Vaclav Klofač, ustanovitelj in voditelj češke narodno - socialistične stranke. Na kolodvoru ga je sprejela številna deputacija načelstva NSS, klub občinskih svetnikov NSS, zastopniki narodno-socialistične omladine in »Bratstva«. V imenu načelstva NSS ga je pozdravil g. Rudolf Juvan, ki je v kratkem govoru povdaril, da se Slovenci in ljubljansko prebivalstvo dobro zaveda in pravilno ceni njegovo veliko delo za osvobodjenje ne samo češkega, temveč tudi jugoslovanskega ljudstva. Spominjal se je njegovih prejšnjih prihodov med nas Slovence v Ljubljano, Trst in Pulj kjer je cepil idejo narodnega socializma, ki danes kliče in se razrašča v resnično idejo jugoslovanske države. V imenu kluba ljub. obč. svetnikov NSS je Klofača pozdravil g. podžupan Riko Jug, ki je nagovoril znamenitega gosta s sledečimi besedami: »Častiti senator! Mili nam brat Klofač! Ko Te vodijo Tvoja pota po lepi naši domovini, ljubljani Jugoslaviji, nam je v izredno radost, da Te morejo pozdraviti tudi v slovenski metropoli — naši lepi, beli Ljubljani. Kot ljubljanski podžupan mi je čast, pozdraviti Te v imenu mesta ljubljanskega s srčno dobrodošlico, želeč, da se počutiš med nami srečnega in zadovoljnega kot brat med brati ter da bi našel pri nas obilo odmeva tistih Tvojih svetlih in čistih idealov, ki so ustvarili Vam lepo in svobodno češko državo. Pozdravljen in živeli v naši sredi. — Senator Klofač se je za oba pozdrava zahvalil v kratkem govoru, v katerem je naglašal, da se iskreno raduje, ko prihaja danes v Ljubljano prvič kot sin svobodnega naroda k sinovom svobodnega naroda. — Nato se je senator Klofač odpeljal z nekaterimi člani načelstva NSS in kluba ljublj. obč. sve-

tovalcev NSS na obed k podžupanu tov. Jugu.

Zvečer se je vršil v stekleni dvorani restavracije na Južnem kolodvoru prijateljski večer somišljenikov narodno - socialistične stranke. Na tem večeru je v imenu načelstva ponovno pozdravil milega gosta tov. Juvan. Napitnice so izrekli dalje tov. Tavčar v imenu kluba obč. svetnikov, dr. Otokar Rybač, Urban Zupan in Stane Vidmar. Prav ginjen se je brat Klofač zahvalil za tako lep sprejem in večer. Nato se je razvila jako lepa, neprisljena zabava, ki jo je pa še povečal pevski kvintet pod vodstvom tov. V. Pelana.

V torek dopoldne je br. Klofač prisostvoval važni gospodarski seji. Po seji je posetil g. pokrajinskega namestnika min. Ivana Hribarja, ki je njegov stari prijatelj. Posetil je tudi ljubljanskega župana g. dr. Periča. Tekom dneva se je pri senatorju Klofaču zglasila deputacija koroških Slovencev pod vodstvom dr. I. C. Oblaka, ki je brata Klofača prosila, da tudi bratje Čehi ne pozabijo zaslužjenega Korotana. Popoldne se je vršila v dvorani Mestnega magistrata seja izvrševalnega odbora NSS, kateri je tudi prisostvoval brat Klofač.

Značilna in pomembna sta bila govora br. Klofača in dr. Rybača, ki sta dala stranki in njenemu vodstvu popolno zadoščenje za vse dosedanje napade političnih nasprotnikov glede strankinega delovanja, taktike in postopanja.

Na seji je tudi referiral tov. dr. Mihajlo Rostohar o narodnem socializmu. Njegov izborni referat prinesemo v prihodnji številki v celoti. Seja, ki je trajala celo popoldne je pokazala, da je stranka na pravi poti, rodila pa je tudi obilo dobrih sado, tako, da smo z uspehom zares zadovoljni.

Zvečer se je vršil javen shod v Mestnem domu.

Kako je umrl avstrijski prestolonaslednik Rudolf. Resnica o njegovi smrti.

30. januarja 1889 je umrl nenadoma Rudolf, prestolonaslednik bivše Avstrije. Hitra smrt mladega, zdravega moža je iznenadila ves svet. Nihče ni hotel verjeti, da je umrl mladi cesarjevič navadne smrti. Da, kakor je ob takih prilikah navadno, nastalo je tudi o njegovi smrti vse polno pripovedk. Vsak je vedel povedati nekaj drugega in vsak je imel svojo novico iz prvega vira. Bili so pa tudi ljudje, ki sploh niso hoteli verjeti, da je Rudolf umrl. Pravili so, da se je Rudolf sprl s svojim očetom cesarjem Francem Jožefom, ter da je odšel v svet. Seveda, tako je šla pravljica dalje, se bo o priliki zopet vrnil in prinesel srečo vsem avstrijskim narodom. Pogosto je slišal ta ali oni govoriti, da je kdo videl Rudolfa ali na Ruskem ali na Francoskem ali v Ameriki. Da, še celo med svetovno vojno je stršil Rudolf. Ako se je izkazal kak znameniti general in vojskovodja, si je ljud-

žefa, ki nam pripoveduje, kako je umrl Rudolf.

General Albert Margutti, cesarski general adjutant, ki je živel ves čas v najožji cesarjevi bližini je obelodanil sedaj svoje spomine na ta čas. Med temi spomini se nahaja tudi natančen opis Rudolfove smrti. Ker opisuje Margutti vse dogodke jako verjetno in naravno, mu moremo tudi verjeti, da so njegovi podatki o Rudolfovi smrti resnični. Do sedaj se je mislilo, da sta se baronica Večera in Rudolf skupno usmrtila. To so verjeli tudi oni, ki so pravili, da res vedo, kako je Rudolf umrl. Manj se je verjelo oni verziji, da je ubil Rudolfa njegov, na svojo željo ljubosumni logar. Posest o skupnem samomoru je bila tembolj verjetna, ker se drugače ni moglo predstavljati smrt Rudolfa in Večere o istem času. In vendar povest o skupnem samomoru ni resnična. Margutti nam pripoveduje, da med samomorom baronice Večere in smrtjo prestolonaslednika Rudolfa ni bilo nobene vezi.

Toda čujmo kaj piše Margutti: Že nekaj dni po usodnem 30. januarju

1889 mi je pravil moj stari prijatelj in šolski tovariš, poznejši vojaški višji računski svetnik Gmeiner, da mu je logarski pomočnik iz Mayerlinga zaupno povedal, da so našli Rudolfa 30. januarja ležati pred logarjevo hišo z razbito lobanjo. Odtod so prenesli Rudolfovo truplo v grad Mayerling. Vsak samomor je bil izključen že radi tega, ker Rudolf ni nosil nobenega orožja. Sum, da je bil Rudolf umorjen od logarja je bil tembolj upravičen, ker je logar izginil brez sledu.

Pozneje se v dvorskih krogih ni nikdar govorilo ne o Rudolfu, ne o njegovi smrti. Leta 1910 so odkrili v budimpeštanskem mestnem gozdiču Rudolfov spomenik. Pri tej priliki je padlo tudi v cesarjevi bližini nekaj besedi o Rudolfu. Tako mi je omenil v tem času o priliki nekega službenega pogovora dvorni maršal ogrski Ludwig grof Apponyi o majhnem, priprostem in čisto neznanem spomeniku, ki je predstavljal Rudolfa v lovski obleki. Pri tej priliki sem povedal kar tako mimogrede tudi jaz o Rudolfovi smrti to, kar mi je svoj čas Gmeiner zaupal. (Dalje prih.)

BRAT SENATOR KLOFAČ NA NAŠEM JAVNEM SHODU.

V torek zvečer se je vršil v veliki dvorani Mestnega doma javen shod, ki ga je sklicalo načelstvo naše stranke in na katerem je kot glavni poročevalec nastopil brat Václav Klofač.

Dvorana je bila nabito polna. Naši tovariši so prišli polnoštevilno, da slišijo svojega prvobornika in voditelja, da slišijo apostola narodnega socializma.

Točno ob 8. uri je otvoril podnačelnik tov. Juvan shod in v prav toplih in zbranih besedah pozdravil milega gosta brata Klofača. Zborovalci so burno pozdravljali br. Klofača, ko je nastopil in nagovoril zborovalce v češkem jeziku. Poročal je na to slovensko o narodnem socializmu, Slovanstvu in državi. Njegov govor priobčimo prihodnjiki.

Koncem svojega poročila nas je brat Klofač povabil na poset v Prago o priliki proslave 25 letnice obstoja narodno-socialistične stranke in zaključil govor s klicem: »Na svidenje avgusta na Sokolskem zletu.«

Zborovalci so dali duška navdušenju z burnim dolgo trajajočim aplavzem in živijo-klici.

Za br. Klofačem je nastopil narodni poslanec tov. Brandner, ki so ga zborovalci tudi burno pozdravili. Posl. Brandner je poročal o notranje-političnem položaju in pojasnjeval glavne vzroke, ki NSS ne puste delovati v vladi. Povdarjal je, da delajo naši češki bratje v vladi, a ta vlada je socialistična in dela v smislu narodno-socialističnega programa. Ko bo naša vlada enaka češki, takrat bomo tudi mi sledili našim bratom in bomo delali v vladi. Dokler vladajo pri nas ljudje brez ljubezni do naroda, ne sme biti za narodne socialiste mesta v vladi. Poročilo poslanca Brandnerja so

vzeli zborovalci z burnim odobravanjem na znanje.

Kot tretji govornik je istotako pozdravljen nastopil tov. dr. Otokar Rybář, ki se je v glavnem pečal s češko-jugoslov. zvezo in slovanško vzajemnostjo. Povdarjal je, da čakajo naš narod velike naloge, naloge osvobodjenja zaslužjenih bratov. Te naloge bo naš narod izvršil skupno z brati Čehi. Pozival je vso slovensko inteligenco naj ne pozabi, da je izšla iz naroda in da je njena dolžnost povrniti se k narodu. Intelligenci naj stopi med narod in ga nacionalno probuja, da bo izšel iz njega močan, čil in zdrav narod, pred katerim bo trepetal zunanji svet. Končal je z besedami: »Češko-jugoslovanska vzajemnost naj živi!« Tudi njegovemu poročilu je sledil buren aplavz, ki je jasno dokumentiral, da se Slovenci v polni meri zavedamo, kaj so nam bratje Čehi. Impozanten shod je zaključil podnačelnik tov. Juvan s pozdravom na senatorja br. Klofača in s klicem: »Naj živi češko-jugoslovanski narodni socializem!«

ODHOD BRATA KLOFAČA.

Brat Klofač se je v sredo z opoldanskim brzovlakom odpeljal v Maribor, kjer je imel javen shod. Pri odhodu se je na peronu zbrala deputacija načelstva NSS na čelu ji podnačelnik tov. Juvan. Visokega gosta je ob odhodu pozdravil tudi pokrajinski namestnik g. minister Ivan Hribar in generalni konzul CSR g. dr. Beneš. V deputaciji načelstva so se med drugimi nahajali podžupan tov. Jug s soprogo, načelnik kluba obč. svet. NSS tov. Tavčar, dr. Rudolf Krivic in drugi. Že ko je vlak odhajal nam je br. Klofač zaklical: »Na svidenje avgusta!« Visokega gosta so do Maribora spremlili tov. podnačelnik Juvan, narodni poslanec Brandner in tov. Fakin. — Želimo mu srečno pot in na veselo svidenje v avgustu.

pred forum celega sveta: Angležev, Amerike, Francozov, Rusije; posebno pa se moramo pridružiti Rusiji, pa ji ne nasprotovati. Rusija je zagonetka, ki bo presenetila še celi svet; najpametnejše bi bilo, da bi šli z njo, kajti edino z njeno pomočjo bodo uresničene naše zahteve.

Razmišljanje ob Kromarjevem grobu.

Preteklo soboto so prepeljali v svečanem izprevodu truplo žrtve avstrijske vojne diktature s Suhega barja na ljubljanski glavni kolodvor. V nedeljo so zagrebli narodnega mučenika z vsemi častmi na pokopališču njegovega domačega kraja v Vojni vasi pri Črnomlju.

Čudne misli so se vsiljevale trezno mislečim opazovalcem, ko so videli, koliko zastopnikov one stranke spremlja vzor-moža na njegovi zadnji poti, zastopnikov stranke, ki uporablja, če treba, tudi vešala, da se reši svojih nasprotnikov. — Zastopniki demokratske in radikalne stranke so spravili političnega morilca Alijagića na vešala. Vsi socialistični poslanci so se trudili izposlovati pri kralju pomiloščenje, toda zaman. Človek, ki je v veri, da bo s tem koristil narodu, ustrelil po svojem prepričanju zatiralca naroda, se kaznuje v moderni državi, ki jo vodi demokratska vlada, z isto kaznijo kot navadni pocetni ropar. Nasprotno zopet sme radikalni minister (Zečević) uničiti na stotine življenj, ne da bi ga sploh poklicali na odgovor. Je pač od »partije!« —

Pa pogledimo pri tej priliki, v koliko je upravičena kaka »oblast razpolagati« z življenjem svojih »podložnih«. Razmotrivajmo to le iz stališča človečnosti.

Človeška družba ima sredstev dovolj, da se tudi na bolj človeški način obvaruje takih svojih članov, ki so ji iz kateregakoli vzroka nevarni, kakor da jih nasilno iztrebi. Z brutalno silo ne bodo oblasti preprečile zločinov, ker jih pod krinko kazni — same izvršujejo. Pomisliti pa bi morali še zlasti tisti mogotci, ki danes zlorabljajo svojo moč, da jih bodo mogoče jutri sodili ti, ki sede danes na zatožni klopi, ali pa vsaj njihovi nasprotniki.

Toda, da govorimo o justifikiranju! Noben človek nima prava, da bi vzel drugemu življenje. Niti do svojega življenja nima pravice, kdor ima koga, ki bi mu njegova smrt prizadela hud udarec. In če bi se moglo komu priznati pravico nad življenjem in smrtjo katerega človeka, bi bila to edino njegova — mati. Kajti mati ga je zanosila v upu in strahu, veselju in žalosti, v bolesti in trpljenju. Ko pa je zagledala kraj sebe nedolžno dete, je pozabila na svoje trpljenje, ga je občila z vso materinsko ljubeznijo. Otrok je rasel, rasla pa sta žnjim tudi njena skrb in strah. — Rabelj in sodnik bi se skrila na vrvi pred lastno bestialnostjo, če bi si mogla tako živo predstavljati vse trpljenje, ki ga mora prestati mati za svojega otroka. Vzgaia, neguje ga leta in leta, njené skrbne oči ga ne izgreše nikoli.

Pride doba osamosvojenja, največja skrb matere. Njen upliv gine bolj in bolj, začne se izrabljanje po delodajalcu, slaba družba, ki povzdiguje v mladeniču nastalo nezadovoljstvo in nevoljo do poštene človeške družbe, ga zapelje in fant — pod vešala. Ali si more kdo predstavljati hujše gorje od trpljenja uboge matere takega nesrečnega. — Brezsrčno je kaznovana nedolžna mati, ne pa obsojenec.

Mnogo se je čulo svoj čas o kazenskih kolonijah v Sibiriji. Rusija ni hotela ljudi pobijati, ampak je one, ki se niso hoteli pokoriti družabnemu redu, prisilila, da so delali v prid državi in narodu. Seveda so oblastva in posamezniki izrabljali svojo moč in delali krivice. Vkljub vsemu temu pa so take kazni neprimerno bolj človeške kot vešala, zlasti če se postopa s članom človeške družbe, ki se je onemogočil, vse eno človeško, bolj kot z bolnikom, kakor z zločincem.

Na vsak način bi imela moderna država dovolj sredstev izgubljene članice človeške družbe, če že ne privedi na pravo pot, vsaj na človeški način izkoristiti jih v prid državi in narodu.

Politične vesti.

Demokratski politik dr. Triller je praznoval pretečeni teden letnico. Dr. Triller je star liberalec, kot človek pa poštenjak.

Splošna kriza. Kriza je v vladi, kuga je v demokratski stranki, v krizi je finančni minister, v posebni krizi minister obrabeja, radikali niso daleč od krize. Če bi se dala kriza izvažati, bi takoj zbolj šali svojo valuto.

Igračkanje z državo. Kljub vsem protestom bodo razdelili državo na okraje, kakor so to sklenili demokrati in radikali. Slovenija bo razdeljena na dve oblasti s sedežem v Ljubljani in Mariboru. Le Srbijo ne bodo delili, ta ostane taka, kakor je bila. To bo dovedlo do novih ostrih notranjih bojev, tako da naša država še dolgo ne bo prišla do tako potrebnega miru. Ko bi vladali pri nas namesto radikalov in demokratov italijanski fašisti, bi ne mogli delati večje nezadovoljnosti, kakor jo delajo naši državotvorniki. Kaj neki smo zakrivali Jugoslavo, da nas obdarja usoda s takimi državnikmi.

200% doklade na zemljiški davek. Finančni odbor je sklenil nove 200% doklade na zemljiški davek. Kje so ostali moji volilci, bo vzdihnil Pucelj po volitvah.

Vrhovni komandant demokratov v Ljubljani. V nedeljo se je mudil v Ljubljani vrhovni komandant demokratov g. Ljuba Davidovič. Ljubljanski demokrati so priredili pri tej priliki obed in sestanek zaupnikov. Druge nesreče ni bilo.

Politične razmere v Vojvodini. Kadat se govori o Vojvodini si predstavljamo navadno nepregledna, bogata polja in temu primerno seveda tudi bogate ljudi. Vendar pa v Vojvodini ne bivajo samo bogataši, tudi tam je velika večina ljudi, ko so prav za prav reveži. Po gmočnih razmerah se da vojvodinsko prebivalstvo razpredeliti v tri vrste. Ena tretjina je poljedelskega proletarijata, ki ne poseduje ničesar; druga tretjina so mali posestniki, ki se bore z vsakdanjim življenjem, kajti zemlja, ki jo posedujejo ne more preživljati niti njihovih družin; tretjo tretjino pa predstavljajo veleposestniki, bogatini. Politčna razdelitev je bila do zadnjega časa v posameznih delih sledeča: Proletarci so bili brezpogojni komunisti, mali posestniki so se držali demokratov, in to radi agrarne reforme, ki so jo demokrati pridigovali, veleposestniki pa so bili pristaši radikalne stranke ter poleg tega še za Veliko Srbijo. Kakor povsod, tako se je tudi v Vojvodini politično mišljenje v zadnjem času precej izpremenilo. In vendar nam nudi Vojvodina prilično sledečo politično sliko. Proletariat so si znali pridobiti socialisti s tem, da njihovi agitatorji silno udrihajo po sedanjem režimu. Mali posestniki so zapustili demokratsko stranko, ker se je pokazala povsem nezmogljiva za katerokoli reformo, najmanj seveda za agrarno. Mali posestniki so prišli do prepričanja, da so jih demokrati samo farbali, in radi tega so jih zapustili. Sedaj vstopajo ti mali posestniki trumoma v zemljoradniško stranko ki razvija ravno v Vojvodini največjo agilnost. Pa tudi veleposestniki niso z radikalno stranko bogve kako zadovoljni. V radikalni stranki sami se vrše čudne stvari. Predvsem se je radikalna stranka preživela, njeni ideali so zastareli, njena politika je prenasršena s korupcijo, kratka radikalna stranka je na umiku. Še bo živela nekaj časa, to je gotovo, toda ne več radi svojih idealov, temveč le radi svoje tradicije. Da radikalna stranka pojema se opaža najbolje v Vojvodini.

Kaj zanimati so radikalni shodi v Vojvodini. Narod na shodih ogorčeno protestira proti vladi, proti na shodih navzočim ministrom, proti avtomobilom ministrov in velikih županov. Govorniki pa ne morejo nuditi zborovalcem ničesar, nobene nove ideje, da niti nobenih novih fraz. Vendar pa je težko reči, kam se bodo obrnili, ker buržujška stranka je vendar le radikalna stranka. Menda poskušajo prodreti v veleposestniške vrste tudi zemljoradniki; s kakim uspehom nam ni znano. Volitve bodo izpadle v Vojvodini popolnoma drugače, kakor leta 1920.

Zalostni Rusi in Nemci. Beogradska vladna porodica je sklenila na komando iz Pariza, da ne prizna nemško-ruske pogodbe. To se bodo jokali Rusi in Nemci! Kaj bo napravila porodica če pristopi k zvezi še Italija? Ti prokleti Lahi, zopet so nas!

Svetovni pregled.

Genovska konferenca.

Vsi svetovni listi so polni poročil o genovski konferenci. Poročajo vse mogoče novice važne in nevažne, resne in kratkočasne. Tako izvemo vse polno anekdot; nekaj jih hočemo povedati tudi svojim čitateljem. — Francoska delegacija je dobila od svoje vlade vezano »maršruta«, iz katere so znane nekatere prepovedi. Tako francoska delegacija

ne sme posecati kina.

Govori se, da je ob priliki konferencie v Washingtonu zahteval ameriški državni tajnik Hughes od šefa francoske delegacije nenadoma važno informacijo. Toda gosp. Brianda so iskali zastoj, bil je v kinematografu. Dalje je Francozom prepovedano igrati golf, z golfom je imel Briand na konferenci v Cannesu smolo. Tudi z ženskami se ne sme pečati francoska delegacija. Ženske so namreč povzročile na konferenci v Spa cel škandal. Ko je vodja francoske delegacije Barthou izstopil na kolodvoru v Genovi iz železniškega voza, je bil izredno ponosen in zadovoljen ter se je venomer smehljati.

Tovariši somišljeniki in tovarišice!

Na letošnjem glavnem zborovanju Narodno - socialistične stranke v Ljubljani je bil sprejet predlog, da se bo 1. majnika nabiral

MAJSKI DAR

v prid naši centralni blagajni. — Ker se gre zares za našo sveto stvar, polagamo ta sklep vsem našim tovarišem in tovarišicam na srce in jih prosimo, da poskrbe zato vse potrebno in organizirajo pobiranje tako, da bo uspeh čim lepši. — Kolikor kdo da, je dobro! Nabrane prispevke pošljite takoj po položnici, ki ste jo prejeli z okrožnico, ali pa po nakaznici in jo označite z besedilom »MAJSKI DAR«.

Pri tej priliki pa ne pozabite na naš tiskovni sklad, na pobiranje zaostale naročnine in na agitacijo za novo naročbo »Nove Pravde«. — Naš list naj bo v vsaki kmečki in delavski hiši! — Zato 1. maja na delo!

Z narodno-socialističnim pozdravom

CENTRALNO TAJNIŠTVO NSS V LJUBLJANI.

Zakaj ne zahtevamo tudi mi?

Italijani zahtevajo od nas zaledje pri Zadru, luko Baroš itd. itd. — mi pa se samo branimo in priklanjamo, kakor da ne bi imeli nikakih zahtev, nikakih bolečin. Zakaj ne zahtevamo tudi mi. Seveda ničesar ne v zameno za Reko ali Baroš! Ali more živeti naša Notranjska brez Idrije? Ali more živeti naša Kastavščina, ki je popolnoma odrezana od sveta? Zahtevajmo naše Primorje, našo Notranjsko, celo reško kotlino z železnico Sv. Peter—Reka, ker to je res naše, tam žive naši ljudje. Ob enem, ko zahtevamo, zavrnemo tudi nesramne zahteve zemlje lačnega soseda. Zakaj smo tako ponižni? Ali mislimo morda, da bomo premagali Laha s svojo lokavostjo? Kaj še! Te kače še ni nikdar nikdo z diplomacijo in lokavostjo premogel ali prekosil, temveč le s trdo pestjo in odločno gesto spravite to raso v strah. Edino ta pot je prava. Mi smo žalibog v vsakem oziru prepočasni in prenaivni. Mislimo, da dosežemo s poštenostjo kaj. Spomnimo se, kako smo bili tihi, da ne pride kaj neprijetnega Lahom na ušesa. Vsako preglasno zahtevo so zatrli naši državniki; mero-dajni faktorji so šepetaje obljubljali, da bomo vse dosegli, ker stoje za nami Amerika in — pravica. Ko sem šel nekoč k »Narodnemu veču« na Sušak, da

naj protestira telegrafično v Parizu proti italijanski okupaciji, proti zatiranju Slovanov, mi je rekel takratni predsednik »Nar. večja« na Sušaku, da naj se nič ne bojimo, ker imamo v Parizu dr. Vošnjaka, ta bo že vse dobro uredil, ker ima mnogo prijateljev. Tako ni prišla iz našega okupiranega, zatiranega naroda na konferenco nobena zahteva, nobena pritožba, — ker ni smela priti, ker so tako zahtevali državniki SHS radi prijateljstva »z materjo Italijo«. Posledica temu je bil Rapallo I., druga posledica pa bo Rapallo II., ako se ne bomo pravočasno zavedli, da smo suverena država, da smo država, ki je povzročila celi evropski koncert, brez katerega bi ne stala danes Francija ob Renu, in bi nemška drevesa ne bila okleščena, itd. itd. Ko je zdaj naš zastopnik v Genovi, dr. Velizar Janković samo nekoliko izpregovoril o našem gospodarskem stanju, se je tečaj naše valute takoj dvignil, kako bi bilo šele, če bi v enomer kričali in delali reklamo, kakor to delajo italijanski pajaci. — Proč s ponižnostjo, šlevarstvom, znakom suženjstva; zahtevajmo le in zopet zahtevajmo! Ne s silo, ne z armado, na način, kakor smo se v alban-skem vprašanju opekli, temveč z jezikom, z argumenti zahtevajmo to, kar nam gre po božji in človeški pravici. Svoje zahteve pa moramo spraviti

Neki novinar se ožunači in ga vpraša, zakaj je tako vesel. »Zakaj bi ne bil vesel«, odgovori Barthou, »pomislite samo na one lepe autore, ki mi jih bo moglo zbrati v Genovi.« G. Barthou je namreč strasten zbiralec avtografov (lastnoročnih podpisov) znamenitih ljudi.

Lloyd George

angleški ministrski predsednik se je veselil na genovsko konferenco radi tega, da se bo dva dni — vozil po železnici. Med vožnjo, pravi, čuti mir, nihče ga ne moti in ima čas, da — čita. Lloyd George namreč silno rad bere, najraje stare klasične. Ko je izstopil v Genovi, je močel iz njegovega žepa zvezek kritične izdaje Se-neke.

Dejanja, ne besede.

Ko je končal italijanski ministrski predsednik Facta svoj govor, s katerim je otvoril konferenco, se je sklonil vodja ruske delegacije Cičerin k svojemu sosedu in mu rekel tako glasno, da so ga mogli vsi čuti, »Facta, non verba«. (Dejanja, ne besede).

Zadnjič smo že poročali, da je dobila genovska konferenca vse drugi pomen, kakor ji je bil prvotno določen. Danes igrajo na konferenci Rusi prvo vlogo. Če la konferenca postaja pravzaprav odvisna od Rusov. In Rusi se vloge, ki so jo prevzeli, popolnoma zavedajo. Vsakomur, kdor jih le hoče poslušati, pripovedujejo svoje nazore. Samoobsebi umevno je, da so oblegani od novinarjev, ki hočejo od Rusov vedno izvedeti kaj novega. In Rusi, vedno prijazni in postrežljivi, pravijo novinarjem vedno in vedno nove stvari. Vsi listi prinašajo te novice in cel svet čita in govori o Rusih. Ententa je povabila Ruse v Genovo, da jih pritisne ob zid. Toda ententa je mislila, Rusi so pa obrnili. Gotovo je, da ententariji preklinjajo tisto nesrečno uro, ko so povabili Ruse. Danes so Rusi v Genovi in s tem se mora računati. Poročali smo, da sta sklenili Rusija in Nemčija posebno pogodbo. Ta pogodba je zadelo entento v živo. Francoski listi so pretečeni teden naravnost rjaveli same jeze, angleški so jim pomagali, vendar pa niso bili tako divji, kakor francoski. Zgodila se je ententi nečuvna krivica, kaj takega še svet ni doživel. Ruse in Nemce se mora vreči iz konference, tako je šlo cel teden. Po malem so lajali tudi naši vladni časopisi, je pač bilo iz Pariza tako ukazano in »Jutro« si ni moglo kaj, da se ne bi prav po jutrovske obregnilo ob Ruse. Kaj pa se je zgodilo? bo vprašal čitatelj. Nič posebnega, Rusija in Nemčija nista napravili ničesar drugega, kakor da sta sklenili zvezo ter da sta rekli, da se ne dasta več izjemati od entente. To je bilo dovolj. Raditega je v nevarnosti pravica in bogve kaj še. Lepa pravica, kaj ne! Interesantna pa je vloga, ki jo je igrala in jo še igra

Italija.

Med tem, ko so, kakor smo poročali, francoski in angleški listi divjali ter se penili »pravične jeze«, da jim je pečenka, ki so jo imeli že skoraj v rokah, ušla, so sicer laški buržujski listi tudi doprinali svoj del k blatenju socialistične Rusije, toda vladno časopisje se je držalo nekako rezervirano. Italijanski diplomati imajo fine nosove. Bogve, kaj se bo skuhalo iz tega, so si mislili, počakajmo. In prijazno so mahali s svojim repkom enkrat Franciji in Angliji, drugič — Rusiji in Nemčiji. O, Italijani znajo. —

Valovi so se malo pomirili, diplomati si pošiljajo note, proteste in odgovore in brzoglav nam javlja, da se bode našlo sporazumjenje. Toda komaj je prvo razburjenje malo poglelo, že je

počila nova bomba.

Kdo jo je vrgel? Eh kaj, kdo drugi kakor Rusi! Oni znajo, oni sukajo danes svet. V petek je bila podpisana pogodba med Rusijo in papežem.

V tej pogodbi dovoljuje Rusija prihod jezuitov v Rusijo, da organizirajo vzgojo mladine, a usmiljenih sester da delajo na socialnem polju in frančiškonom, da vodijo versko propagando. Kaj pa je dovolil Rusom papež, še ni znano. In Evropa se zopet čudi in vznemirja. Pretečeni teden je posetil konferenco tudi laški kralj.

Pri tej priliki je povabil udeležence na obed, med drugimi se je udeležil obeda tudi voditelj ruske delegacije Cičerin in je govoril s kraljem nad četrti ure. O čem sta govorila, še ni znano. —

V politiki je vsako prerokovanje izključeno, vendar pa poskušajo nekateri listi prerokovati končni uspeh genovske konference. Čudno je to prerokovanje, vendar pa zatrjujejo, da je po poteku konference soditi, da se bo izpolnilo.

Diplomatska izvečbanost Rusov, propaganda Nemcev in omahovanje Lahov daje možnost, da bo eden

glavnih uspehov genovske konference nova trozveza

med Rusijo, Nemčijo in Italijo.

Cičerin vedno naglašja, da je rusko-nemška zveza samo gospodarskega značaja, ista želja pa postoji med Lahi in Nemci. Nemška propaganda v Italiji je velikanska. Francija postaja vedno bolj osamljena, edina njena nada je še mala ententa. Lloyd George pa se trudi z vso silo, da bi onemogočil novo trozvezo. Da bo genovska konferenca krepila na taka pota, pač nihče ni pričakoval.

Cehoslovaška.

Cehoslovaška si je znala dobiti v kratkem času popolno zaupanje sveta. Pred kratkim je najela na Angleškem in v Ameriki posojilo. Posojilo na Angleškem je bilo v pol uri dvakrat krito, v Ameriki pa v resnici petkrat. To se pravi v eni uri so podpisali Amerikanci petkrat več posojila, kakor ga je

Cehoslovaška zahtevala. Pri tej priliki so pisali angleški in ameriški listi jako laškavo o cehoslovaški državi. Pisali so, da je Cehoslovaška najboljša država v Srednji Evropi. Če primerjamo naše državnike, naše demokrate in radikale s cehoslovaškimi bi se najraje zjokali. — Nočemo povedati, kaj pišejo tuji listi o nas.

Romunija. Po izjavi vojnega ministra Mardarescu, bo štela romunska vojska 125.000 vojakov, ki bodo služili po dve leti.

Italija. Italijanski statistični urad objavlja uspehe ljudskega štetja z dne 31. decembra 1921. Italija šteje 38.835.184 ljudi. V Italiji brez novih krajev je 37.270.493, v krajih, ki jih je dobila Italija po vojski pa 1.564.691 prebivalcev. V stari Italiji se je pomnožilo prebivalstvo od leta 1911 za 2.599.116 duš.

Rusija. V »Izvestijah« piše Lenin o poteku kongresa ruske komunistične stranke. Lenin sklepa, da je pokazal kongres večjo enotnost in boljše strnjeno, kakor dosedanj kongresi. V strokovni in gospodarski politiki ni skoraj nikakih razlikih naziranj več. Kongres je doprinesel sijajen protidokaz vsem klevetam nasprotnikov, ki so vedno trdili, da bo stranka razpadla. Ni je moči na svetu, ki bi mogla iztrgati stranki pridobitve revolucije. Res je, da je morala stranka v marsičem popustiti, toda popuščanja je sedaj konec. Sedaj je treba korakati s kmeti korak za korakom naprej.

Anglija. Anglija je ena onih srečnih držav, v kateri draginja vedno pada. Ta mesec pa je nenadoma prinesel tudi v Angliji nov val draginje. Živež se je nenadoma podražil za 10%. Tudi blago se je podražilo, vendar pa ne tako občutno kakor živila.

Kitajska. Na Kitajskem je izbruhnila državljanska vojska. Sodijo, da sta nahajali Kitajce Anglija in Japonska.

Poročila z dežele.

Gomilsko. — Tu se je vršil krasen shod NSS, na katerem sta govorila tovariša Dobovišek in Žabkar iz Celja. Ob tej priliki se je pa tudi takoj ustanovila kraj. organizacija, h kateri je pristopilo nepričakovano veliko število članov, od katerih je obenem 42 naročilo naš list. Za predsednika je bil ob velikanskem navdušenju izvoljen naš vrli posestnik Miha Korun. — Le tako naprej!

Mozirje. — Dne 22. aprila se je pri nas vršil nad vse pričakovanje lepo uspeši shod NSS, na katerem sta poročala tovariša Žabkar in Dobovišek. Na zahtevo se je takoj ustanovila krajevna organizacija NSS ter bil izvoljen naslednji odbor: Za predsednika tov. Leopold Goričar, za podpredsednika Brezovnik, za tajnika Pelikan in blagajnika Troger. Izvoljeni tovariši so nam porok, da bo naša stvar v Mozirju tudi zares napredovala. Dokaz temu je številno priglasjanje članov.

Shod v Žalcu in Grižah. V nedeljo 30. aprila ob 9. dopoldne bo javen shod NSS v Žalcu v gostilni Virant. Popoldne pa v Grižah v gostilni Pikel. — Govorila bosta tovariša Dobovišek in Žabkar.

V Mariboru je imelo v soboto, dne 22. t. m., društvo jugoslov. drž. uslužbencev in nastavljenecv svoj občni zbor, ki je bil obenem protestni shod. Velika dvorana Narodnega doma je bila skoraj polna udeležencev. Sprejete so bile zelo ostre resolucije proti nameravanemu kršenju osebnih in rodbinskih doklad nižjim uslužbencem in zavlačevanju izplačila II. obroka zaostalih draginskih doklad, za zvišanje draginskih doklad na 22 Din, proti redukciji sodnega uradništva, da naj se okoliške občine pritegnejo v isti draginski razred, kakor je Maribor, ker je draginja ista, kakor v Mariboru, in slednjič proti obdavčenju nabavljajnih zadrž. Resolucije so bile tudi brzoglavno poslano zakonodajnemu odboru v Beograd. Shod je pokazal bratsko enotnost vseh uslužbencev, ki so dostojno zahtevali, kar jim gre, obenem pa pokazali, da so siti obstoječih razmer. — Za predsednika društva je bil zopet izvoljen mnogozaslužni prof. dr. Pečovnik.

Ptuj. — Zabaven večer v proslavo prvega maja priredi krajevna organizacija Ptuj v ponedeljek ob pol 8. uri zvečer v prostorih »Narodnega doma«. Spored bo raznoličen. Vstopnina prosta. — Vsi socialistično misleči se silno nudijo vabilu. Vpeljani gostje dobrodošli!

Tedenske novice.

Priporočljivo vprašanje. — Demokratsko - šuštercijsko - nemškonacionalna zveza v Sloveniji je našim demokratom, zlasti pa njihovim vodite-

ljem in gospodom okrog »Slovenskega Naroda« in »Jutra« popolnoma zmedla možgane. Ti gospodje zares plešejo in pišejo kakor jim diktira bivši oče klerikalne stranke dr. Šušteršič, oz. ljudje, ki imajo na vesti toliko posledic denuncianstva izza avstrijske dobe — nedolžnih žrtev, ki so jih ti rablji pustili postreliti in pokopati na Suhem barju — ljudi, ki so zares nosili v srečo jugoslovanstvo! Vprašamo naše demokrate, kako lekcijo jim je dal zaradi te šuštercijske zveze njihov vrhovni šef g. Ljuba Davidovič, ki se je mudil ta teden v Ljubljani, katerega mi spoštujemo in si ne moremo misliti, da bi se strinjal s takim črnobelim ultramontanstvom? — To vprašanje stavimo kot odgovor na notico v »Slovenskem Narodu« od 25. t. m.

Brata Klofača je iskreno pozdravil tudi »Slovenski Narod« in mu želel prijetno bivanje v Ljubljani, akoravno je prišel v poseje — »k našim političnim protivnikom«. Te besede »Slovenskega Naroda« pa popravljamo v toliko, da narodni socialisti niso samo protivniki demokratske stranke, ampak njeni najhujši nasprotniki.

Ali ste čuli? — »Slovenski Narod«, marastično glasilo skrahiranih liberalcev, — sedanjih demokratov nam dne 26. t. m. zopet podtika zvezo s klerikalci. Mi mu zadnjič na to odgovarjamo, zato pa odkrito in brez ovinkov. Kaka zveza obstoja med nami in klerikalci, ve danes skoraj že vsak otrok, posebno dobro pa naši demokrati. Obstoja neobvezna grupacija strank s socialističnim programom na mestnem magistratu, ki je le taktičnega in go spodarskega pomena. Imamo tedaj proste roke in čisto vest. Kdor nam more očitati kak greh, naj to pove javno, kakor povemo to mi, zakaj demokrate ta koalicija tako zelo boli! — Iz demokratov govori zavist! Nevoščljivi so nam, ker so oni hoteli stvoriti zares zvezo s klerikalci! Da je temu res tako, dokazuje dejstvo, da je pred svoječasno volitvijo župana prišel k vodstvu SLS v palačo jugoslov. tiskarne načelnik kluba občinskih svetnikov g. ata Turk in prosil milosti. Da, prosil je milosti, prosil zveze s — klerikalci! Kot zahvalo za to, pa je ata Turk ponudil klerikalcem mesto **podžupana na mestnem magistratu!** — Ali je tako ata Turk? — Ali ste čuli? — Sedaj Ljubljance lahko razmišljajo — o poštenosti naših demokratov!

Ali je demokrate obšla rdečica, ko sta jim naš brat Klofač in dr. Ribač na našem shodu povedala, kdo je za državo in kdo je proti nji? — Upamo, da so demokrate to razumeli? — Vprašamo jih, kdo je protidržaven, kdo razbija državni organizem? — Tisti, ki krši zakone, tisti ki pritiska ob tla državne nameščence in jim trga od ust njihov skromen kruh in tako seje in širi nezadovoljstvo! Toda mi bomo delali nemojeto naprej z vso vehemenco, šli bomo po naši pravi poti preko izbruhov v agoniji se nahajajoče demokratske klike. In ubogo ljudstvo nam bo svoj čas hvaležno!

Delavski list, glasilo demokratske SSDU se silno zviša in javka ker smo mi v obraz povedali resnico. Te namreč njegov želoec ne prenese. Četla nam celo, da si domišljujemo, da imamo samo mi pravico udrihati po odedrlih in velekapitalistih, on pa ne. Nismo ljubosumni na nikogar, ki žigosa naše pijavke, toda če dela to Delavski list, je to početje zanj nemoralno. Prišli smo že, da take demagogije še ni videl svet, kot se uganja sedaj od strani JDS, ki vzdržuje pod krinko strokovnega združenja nov list, ki nima druge naloge, kakor da pljuje na lastno stranko ter s tem goljufa trezno in pošteno misleče delavce. Naravnost smešno je, da govori podrepanik kapitalistov o kapitalističnem rogu, v katerega trovijo NSS. Ne sodite drugih po sebi! V naši stranki ni kapitalistov in jih tudi ne bo, kot je to pri vas! Pač pa imamo druge vrste kapitaliste, ki imajo svoj kapital v glavah in delovnih rokah, ne pa po bankah! Kdor hoče biti deležen dobrot, ki jih ustvarja pošteno delo, ta naj svoj zdravi um in svoje zdrave roke uporabi v boljše namene, kakor da pomaga verižnikom odirati svoje sotrpine. Za narodno zavednega, socialno mislečega delavca ni mesta drugje kot

v narodnosocialističnem taboru. Kdor tega ne verjame, naj vstopi v SSDU, saj se bo v kratkem prepričal, kako so JDSarji naklonjeni delavcem. O tem že vedo lepe »storije« naši viničarji, ki so jih prevarili volkovi v ovčjih oblekah ter jim odzrli toli potrebni »viničarski red«.

Dr. Žerjav je kot minister za socialno politiko odstopil. — Tako bo dana prilika, da se zvrste vsi demokratski poslanci Slovenije na ministrske stolce. — »Jutro« sicer pravi, da ta vest ni resnična mi pa trdimo: »Ako ni, pa bo prav kmalu!«

Kralj Aleksander je odpotoval te dni v Rumunijo, na to se je odpeljal v Pariz. — Naši vladni mogotci mu najbrž vselej tedaj, kadar se hočejo polastiti v smislu ustave kraljeve oblasti, nasvetujejo razna potovanja, da potem izide kak »famozni zakon«. — Najbrž lahko zopet pričakujemo kako posebno kunšno senzacijo, ki bo nas uboge proletarce je še bolj pritisnila ob zid. (Opomba. Je že tu! Vlada je sankcionirala zakon o razdelitvi države na upravne oblasti, Slovenija je razkosana!)

Namesto dobrega kšefta — polomijada! — Dr. Šušteršičeva brošura, ki sta jo baje izdala z znatno podporo čifitskega kapitala najnovejša zaveznička nove »državotvorne« demokratsko-šuštercijske-nemškonacionalne koalicije Volta in politično justificirani dr. Pegan, je bila natisnjena v 30.000 izvodih. Demokratje in njihovi zavezniki so računali na dober kšeft s to svojo senzacijo. Hoteli so zaslužiti kakih 70 tisoč kron, računajoč, da bodo ljudje kar požirali to novost. Toda zmotili so se. Luč senzacije je hitro ugasnila in brošuro razpečavajo danes komur vedo in znajo zastoj; na deželo gredo celi zaboji. Lahko si mislimo, kje bo našla brošura potem svoj cilj. — Tako bo namesto mastnega kšefta — polomijada!

Monopolna taksa na sladkor se bo zvišala za 100 odstotkov. — Vidite, tako se pobija draginja.

Kako štedijo ministri z državnim imetjem. — »Epoha« poroča, da je pred kratkim naročil poštni minister Miladinović beograjskemu postajenačelniku, da priklupi zanj k brzovlaku salonski in tovorni voz, ker hoče vzeti s seboj v Rumo, kamor se pelje, tudi svoj avto. Postajenačelnik je izjavil, da tega ne more storiti, na kar je minister naročil **posebni vlak.** — Upamo, da se je »kšeft« izplačal.

Najnovejša davčne odredbe. Finančni odbor je sklenil 20. t. m. glede stopanja pri pobiranju davka v Sloveniji in Dalmaciji uvesti sledeče izpremembe: Osebna dohodnina se plačuje šele od dohodkov, ki presegajo 10.000 kron. (Dosedaj je bila meja K 4800); prizivni čas proti davčni odmeri se skrči od 30 na 15 dni; plačilni nalogi se ne izstavljajo več, ampak se razglasi na občinski deski, da je davek predpisani. — Na proteste naših opozicijskih poslancev, ki so povdarjali, da je smešno nastaviti kot minimum 10 tisoč kron na leto, ter zavzemali stališče, da naj glede drugih dveh točk ostane pri starem, se ni oziralo. Ne bo dolgo, pa bodo beriči pobirali po hišah davek kot nekdanj desetino.

Eksplodizija v Bitolju. V Bitolju, najjužnejšem večjem kraju naše države, kjer so bile še iz svetovne vojne sem nakopičene velikanske množine artiljerijske municije, je prišlo pretečeni teden do usodopolnih eksplozij. Porušeni je polovico hiš, prebivalstvo je pobegnilo na prosto, kjer stanuje v šotarih. Ker ni bilo nikakih varnostnih priprav, in je municija nakopičena po celi okolici in v mestu samem, se je širil ogenj vedno bolj in bolj, vedno nove eksplozije so uničevale še ohranjena poslopja, tako da bo večina mesta popolnoma uničena. Koliko ljudi je pobitih, se sploh ne ve, kakor tudi o vzroku prve eksplozije ni ničesar znanega. — Škoda znaša na milijarde. — Pa se čudimo, kam gredo vsi ogromni državni dohodki! Nekaj se »porazgubi« pri tleh, drugo »sfrči v zrak«, ubogo ljudstvo pa plačuj s svojimi krvavimi žulji!

Živinski Macedonec. — Dne 19. t. m. popoldne je privedel na postajo Slov. Bistrica vojak civilista, Mladenč je na

postaji hotel pobegniti, vojak pa je ustrelil na daljavo ca 30 korakov štirikrat za njim, ne da bi ga bil zadel. Peti strel ga je ranil v roko, na kar je ubežnik mirno obstal ter čakal vojaka, ki je šel proti njemu. Ko pa ta pride v bližino, vzdigne puško ter ustrelil mladenci iz razdalje dveh korakov v trebuh. — Brez ozira na to, da bi bil ta »junak« s svojimi brezglavimi streli zadel lahko povsem neprizadeto osebo, je vojaška uprava lahko ponosna na svoje »momke«, ki zadenejo prav gotovo, če nastavijo cev na trebuh svoji žrtvi, ki mirno pričakuje »človeka vrednega ravnjanja«. Gotovo mladenci ni utekel brez povoda. Zadeva pa sigurno ne bo nikdar pojasnjena, kakor bi bilo treba. Le naprej po Žečevičevem vzgledu, pride vsaj preje spoznanje!

(Pobuna v 48. pešpolku.) Pod tem naslovom prinaša »Politika« vest, da se je v Plevlju v Sandžaku dne 25. aprila uprla cela garnizija, ki obstoja skoro izključno iz Hrvatov. Naposled se je posrečilo spraviti razburjene vojake deloma z lepa, deloma z grda zopet v vojašnico. — Oddanih je bilo okoli 300 strelcev, vendar ni bil nikdo poškodovan. Vojaki so trdili, da se ne branijo služiti v vojski, hočejo pa odslужiti določeni čas doma na Hrvaškem. Plevlje leži sredi med gorami, takorekoč ločeno od vsega sveta. Ta osamljenost in pa »lepo« ravnjanje z moštvom, kar je obče znana resnica, je priterala vojake v obup. Bodo pa zopet iskali krivce tam, kjer jih ni.

S policijsko kaznijo grozi pokrajinska uprava po odredbi ministrstva notranjih del javnim preklinjevalcem, če kletve vzbujajo zgražanje in pohujšanje. Kazen se bo odmerjala po cesarski naredbi od 20. aprila 1854 št. 56 deželnega zakonika.

Utonil je v Zagorju ob Savi 8 letni sinček rudarja Jerneja Salamuna v naraslem potoku Mediji.

Reforma koledarja. V Rimu zboruje mednarodni odbor francoskih, angleških, belgijskih in ameriških astronomov, da se dogovore glede praktične reforme koledarja.

Problem plastičnega fotografiranja. Kakor poročajo praški listi, je naš rojak, tehnik Ljubomir Skala na zelo originalen in enostaven način rešil problem plastičnega fotografiranja in kinematografije. Mladi izumitelj je svojo iznajdbo patentiral v Čehoslovaški in v Nemčiji. Prvi plastični filmi pridejo v promet že tekom letošnjega poletja.

Novi most pri Veržej, ki veže Prekmurje z Murskim poljem, je bil odprt v nedeljo 23. t. m. Otvoritvi so prisostvovali kot zastopniki vlade: pokrajinski namestnik Ivan Hribar, minister za zgradbe Vukišević, general Maister in minister Pucelj. V Veržej so

se hoteli peljati preko Špilja, toda Nemci so kar nepričakovano zopet ukinili železniški promet, ki se je že nekaj časa sem po dogovoru vršil preko Radgone med Mariborom in Ljutomerom. Vladnim zastopnikom ni preostalo drugega kot potovati preko Ormoža.

Novi občinski volilni red za Slovenijo je pravkar izšel pri Tiskovni zadruzi v Ljubljani kot II. snopič Zbirke zakonov. Velja 4 Din, po pošti 25 para več.

Sokolski Vjesnik župe zagrebačke. Ravno kar smo dobili tretjo številko lista »Sokolski Vjesnik« zagrebačke župe. Odlikuje se tako na opremi, kakor tudi po svoji vsebini, ki bo zanimala naša sokolska društva in posameznike, ki se zanimajo za Sokola. List, ki je uzorno urejevano jugoslovansko sokolsko glasilo, priporočamo interesentom. Uprava lista: Zagreb, Nova vas br. 23 sprejema naročila proti predplačilu Din. 15 za celo leto.

Iz stranke.

Naš prvi maj. — Prvi maj se nam bliža. Bliža se nam naš delavski praznik, bliža se nam oni dan, ko stopimo zopet na plan in pokažemo, da smo delavci ponosni na svoj stan. Na ta dan se vrše v vseh večjih krajih shodi narodno-socialistične stranke in narodno-socialne zveze.

Ustanovni občni zbor NSS v Splitu. V nedeljo 16. t. m. se je vršil v Splitu ustanovni občni zbor Narodno-socialistične stranke. Zbora se je udeležilo kakih 200 somišljenikov iz Splita, Solina, Kaštela, Trogira, Sinja in Omiša. Po deseti uri je prišel med zborovalce senator CSR br. Vaclav Klofač, katerega so zborovalci burno pozdravili. Takoj po prihodu senatorja Klofača je otvoril zbor tov. Oskar Tartaglia, ki je po pozdravu zborovalcev obširno poročal o narodnem socializmu in o delovanju narodno-socialistične stranke ter o potrebi, ki je vodila pripravljani odbor do ustanovitve stranke. Pozval je vse zborovalce naj sledijo korakom narodnega socializma in naj se prijavijo v stranko. Burno pozdravljen je nato dobil besedo brat Vaclav Klofač, ki je poročal o narodnem socializmu, Slovanstvu in državi. Za svoja izvajanja je žel dolgotrajen buren aplavz. Pred volitvami je govoril še tov. Mate Jankov, ki je pozdravil br. Klofača kot učitelja in voditelja narodnega socializma.

V načelstvo pokrajinske organizacije so bili izvoljeni sledeči tovariši: Oskar Tartaglia, načelnik; Mate Jankov in Milorad Gjurenčič, podnačelnika; Ivo Brodič, tajnik; dr. Silvij Matulič, podtajnik; Manola Ljubo, blagajnik; Duje Kezič, Ivo Senjanović, Lovre Šilović in Iv. Lukačević, odborniki.

Lepo uspeli zbor je s pozivom za vstop v stranko zaključil tov. dr. Ivo Politeo.

Novo življenje je zavelo v naši stranki. Brez agitacije, spontano je prišel nov duh v naše vrste. Prišel je kot odpor proti brezprimerni agitaciji drugih strank, ki imajo milijonske agitacijske fonde. Našim tovarišem priporočamo, naj to idejo širijo in podpirajo. Naj bi pa tudi vsaki plačal svojo članarino za to leto, ker naša stranka je navezana samo na članarino in prostovoljne prispevke; ker brez denarja

ne moremo prav ničesar napraviti. Se enkrat opozarjamo vse naše pristaše, da glasilo nar. soc. stranke je edino »Nova Pravda«. Pustimo vse osebnosti na stran, naše narodno-socialne ideje naj proniknejo v vsa srca in lepši dnevi nam bodo napočili.

Naši pristaši v Mariboru zelo dobro posejajo vse kavarne; naj pa tudi v vsaki kavarni, v vsaki gostilni, restavraciji zahtevajo »Novo Pravdo«. Zda jo ima samo ena kavarna; kljub temu je naša ideja močno razširjena v Mariboru. Ako bi imeli samo par resnih delavcev bi naša stranka prekosila vse druge. Na delo!

V Guštanju se vrši pri Rimskem vrelcu prva majniška proslava. Ta dan prihite od vseh strani tovariši v Mežiško dolino, kjer bodo poslušali našega parlamentarnega borce narodnega poslanca tov. Ant. Brandnerja. Proslava prične ob 9. dopoldne in traja do 4. ure popoldne. Brat Brandner nam je porok, da bo cela prireditelja veličastna, ker bomo v tem kraju imeli prvič priliko slišati besedo enega izmed naših prvih voditeljev. Pozivljamo, vse okoliške tovariše, da se te proslave v Mežiški dolini sigurno udeležijo.

V Trbovljah proslavi naša stranka in organizacija delavski praznik skupno z ostalimi strokovnimi organizacijami. Na shodu bo govoril med drugimi tudi tov. Rupnik iz Ljubljane.

V Radečah se vrši v proslavo prvega majnika javen shod, ki se vrši že 30. t. m. ob pol 8. zjutraj na trgu. Kot glavni poročevalce nastopi tov. Rupnik iz Ljubljane.

V Ribnici bo tudi javen shod, na katerem poročajo kot glavni govornik tovariš Podbevšek iz Ljubljane.

Na Bledu priredi narodno-socialna zveza 30. t. m. ob 2. popoldan veliki javni shod na vrtu gostilne »pri Zrimcu« v Gradu. T. maja se bo vršil veliki sprevid okoli jezera. Po sprevidu in na shodu bo govoril tov. Tavčar o pomenu velikega praznika.

Litija proslavi 1. maj na najdostojnejši način. Proslava se vrši že 30. t. m. v Hotiču, kjer se bo vršil tudi javen shod, na katerem poročajo tov. Franjo Rupnik iz Ljubljane. Popoldne bo veselica na prostem.

Razven v omenjenih krajih proslave 1. maj tudi še vse ostale krajevne organizacije NSS in podružnice NSZ. Pozivljamo vse tovariše, da se vsak v svojem okraju gotovo udeležijo majske proslave, ki naj se povsod vrši v najdostojnejši obliki. — Živel 1. maj!

Plačujte naročnino!

Odprto pismo.

Gospodu
višjemu državnemu pravdniku
v Ljubljani.

»Nova Pravda« št. 37 z dne 21. januarja t. l. je v članku »Kar čez poč postal Slovenec« prinesla marsikak nelep očetek proti višjemu ravnatelju moške kaznilnice v Mariboru g. Juliju Fischerju.

G. Fischer ni reagiral na članek in ne dementiral, pač pa je naznanil višjemu državnemu pravdniku v Ljubljani, da je g. Marko Pegan, višji paznik v Mariboru, pisec članka in predlagal njegovo suspendirjo. Nadpaznik Marko Pegan je bil 1. februarja suspendiran in se je proti njemu uvedla disciplinarna preiskava.

Uredništvo je v 7. števil. »Nove Pravde« izjavilo, da g. Marka Pegana ne pozna in da on ni pisec članka. Isto sem osebno povedal g. višjemu državnemu pravdniku

in mu tudi povedal, da imam dokaze za vse to, kar se je g. Fischerju očitale.

Vzlic vsemu temu, pa je g. Marko Pegan še vedno suspendiran in se proti g. Fischerju še ni nastopilo.

Vprašam Vas zato, gospod višji državni pravdnik, ali hočete ustaviti disciplinarno preiskavo in razveljaviti suspendirjo g. Marka Pegana, ki ni pisec članka in hočete uvesti preiskavo proti g. Fischerju?

Priče so vam pri meni na razpolago.

Vladimir Kravos,
glavni in odgov. urednik »Nove Pravde«.

Izdaja konzorcij »Nove Pravde«.
Tiska »Zvezna tiskarna« v Ljubljani.

Glavni in odgovorni urednik:
Vladimir Kravos, uradnik, Ljubljana.

Brivnica Frana Novak

Maribor, Aleksandrova cesta števil. 22
se cenj. občinstvu priporoča.
Postrežba točna in čista.

IVANA ZORKO, LJUBLJANA

Sv. Jakoba nabrežje 23
kupi in prodaja
vsakovrstno starino

Carinsko posredovanje izvršuje najtočneje in po zmernih cenah „KOMPAS“

špedicijsko podjetje, informacijska pisarna v Celju, Razlagova ulica števil. 11.

A. Stadler, trgovina z galanterijo, priporoča krep in svilen papir na drobno in debelo, po najnižjih cenah, kakor tudi vse drugo blago. Ljubljana, Sv. Petra c. 23.

F. P. ZAJEC, optik
Ljubljana
zaloga očal, štampilcev, ur, zlatnine, srebrnine, itd.

Kdor hoče imeti res s praviimi predvojnimi barvami prepletkano hišo, naj se obrne edino le na domačo

tvrdko
Tone Malgaj
pleskar in ličar
Ljubljana,
Kolodvorska ulica števil. 6.

Zaloga čevljev
lastnega izdelka

DRAGOTIN ROGLIČ, Koroška cesta 19, MARIBOR
komisijska zaloga pri Betki Lešnik. Gosposka ulica 14.

Delniška glavica: K 20.000.000	Slovenska eskomptna banka LJUBLJANA, Šelenburgova ulica števil. 1.	Rezervni zakladi: K 6.500.000
PODRUŽNICE: Novo mesto, Rakek, Slovenjgradec	Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.	Telefoni št. 146, 458 Brzjavke: ESKOMPTNA

Jadranska banka Beograd

Delniška glavica: Din 30.000.000
Rezerva: . . . Din 15.000.000
Naslov za brzjavke: JADRANSKA.

Podružnice:
Celje, Cavtat, Dubrovnik, Ercegnovi, Jelsa, Korčula, Kotor, Kranj, LJUBLJANA, Maribor, Metković, Sarajevo, Split, Šibenik, Zagreb.

Delniška glavica: Din 30.000.000
Rezerva: . . . Din 15.000.000
Naslov za brzjavke: JADRANSKA.

Afiliirani zavod: **FRANK SAKSER STATE BANK, 82 Cortland Street, New-York City.**